

A tejpiaci válság két éve

üzemszerkezeti és pénzügyi következmények

Juhász Anikó

VI. Tejágazati Konferencia

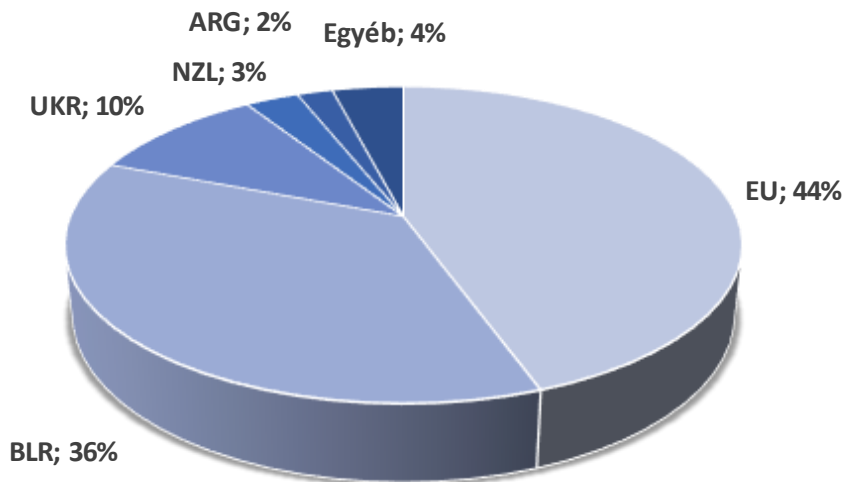
Tata, 2016. november 23.

Uniós tejpiaci válság 2014-2016

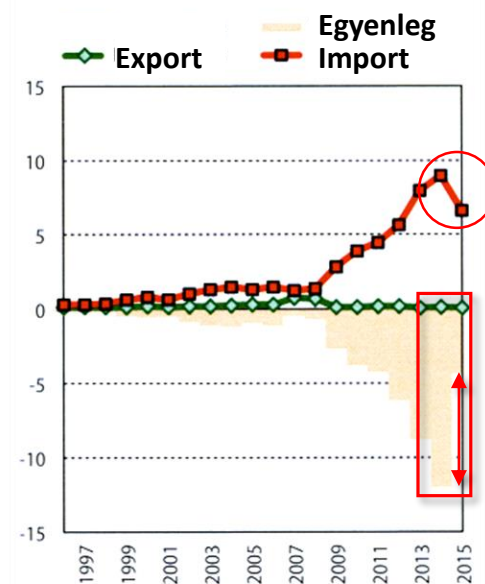
Alapvetően belső okok miatt

- ☞ **2/3 + túlkínálat**
 - kvóta kivezetése és termelés nyereségessége
 - viszonylag alacsony takarmányárak
- ☞ **1/3 - orosz embargó**

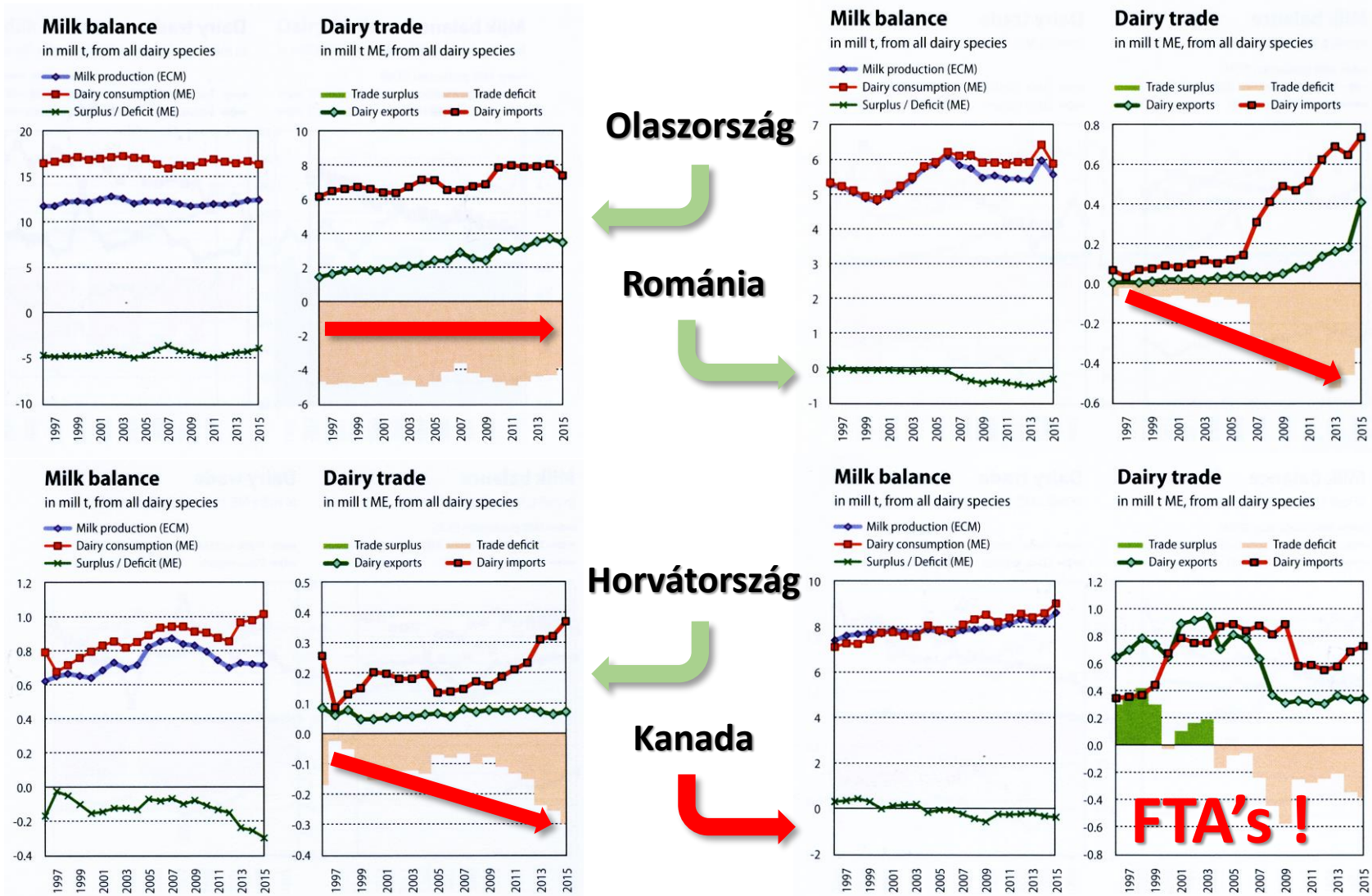
Oroszország tej- és tejtermékimportja top 5 származási ország szerint az embargó előtt

Kína: tej és tejtermékek külkereskedelmének alakulása (tejegyenértékben)

Legfontosabb exportpiacok nem telítődnek...

Forrás: IFCN (2016)

Tejzsír kereslete nő – Szükség lesz a fehérjére is?

(2016. január-augusztus vs 2015. január-augusztus)

TOP 10 vajexportőr (tonna)

Source : GTA

	Qty in Tonnes		
	2 015	2 016	
New Zealand	303 627	315 734	↑ + 4%
EU-28	117 721	166 380	↑ + 41%
Belarus	42 720	45 087	↑ + 6% up to Jul
Australia	23 215	21 214	↓ - 9%
United States	18 458	17 410	↓ - 6%
Uruguay	9 739	6 467	↓ - 34% up to Jul
Mexico	5 431	8 214	↑ + 51% up to Jul
Ukraine	6 022	4 260	↓ - 29% up to Jul
Argentina	6 227	3 610	↓ - 42%
India	4 880	4 715	↓ - 3% up to Jul

☞ vaj- és sajtfogyasztás EU belpiacán is nőtt

TOP 10 WMP exportőr (tonna)

Source : GTA

	Qty in Tonnes		
	2 015	2 016	
New Zealand	858 289	814 543	↓ - 5%
EU-28	274 460	273 873	↓ - 0%
Argentina	78 282	73 305	↓ - 6%
Uruguay	49 201	83 321	↑ + 69% up to Jul
Australia	42 964	46 880	↑ + 9%
United States	26 853	48 383	↑ + 80%
Singapore	28 225	31 185	↑ + 10% up to Jul
Belarus	19 726	18 298	↓ - 7% up to Jul
Brazil	22 523	9 020	↓ - 60%
Malaysia	16 679	8 680	↓ - 48% up to Jun

Forrás: IFCN (2016)

TOP 10 SMP exportőr (tonna)

Source : GTA

	Qty in Tonnes		
	2 015	2 016	
EU-28	477 912	390 231	↓ - 18%
United States	372 169	358 717	↓ - 4%
New Zealand	246 246	275 983	↑ + 12%
Australia	130 396	104 147	↓ - 20%
Belarus	72 757	62 736	↓ - 14% up to Jul
Ukraine	20 181	21 934	↑ + 9% up to Jul
Malaysia	19 327	18 881	↓ - 2% up to Jun
Turkey	195	33 769	↑ up to Jul
Argentina	17 235	16 351	↓ - 5%
India	13 684	13 072	↓ - 4% up to Jul

☞ EU SMP készletek = 1/3 éves termelés = 1/3 globális export

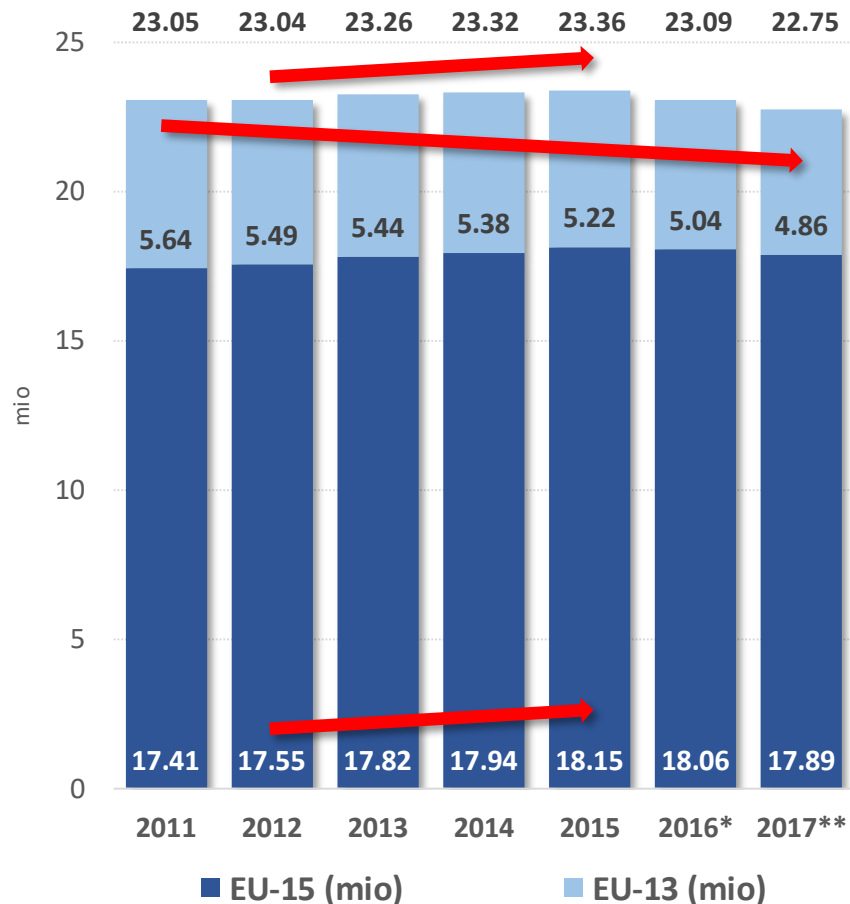
TOP 10 sajtexportőr (tonna)

Source : GTA

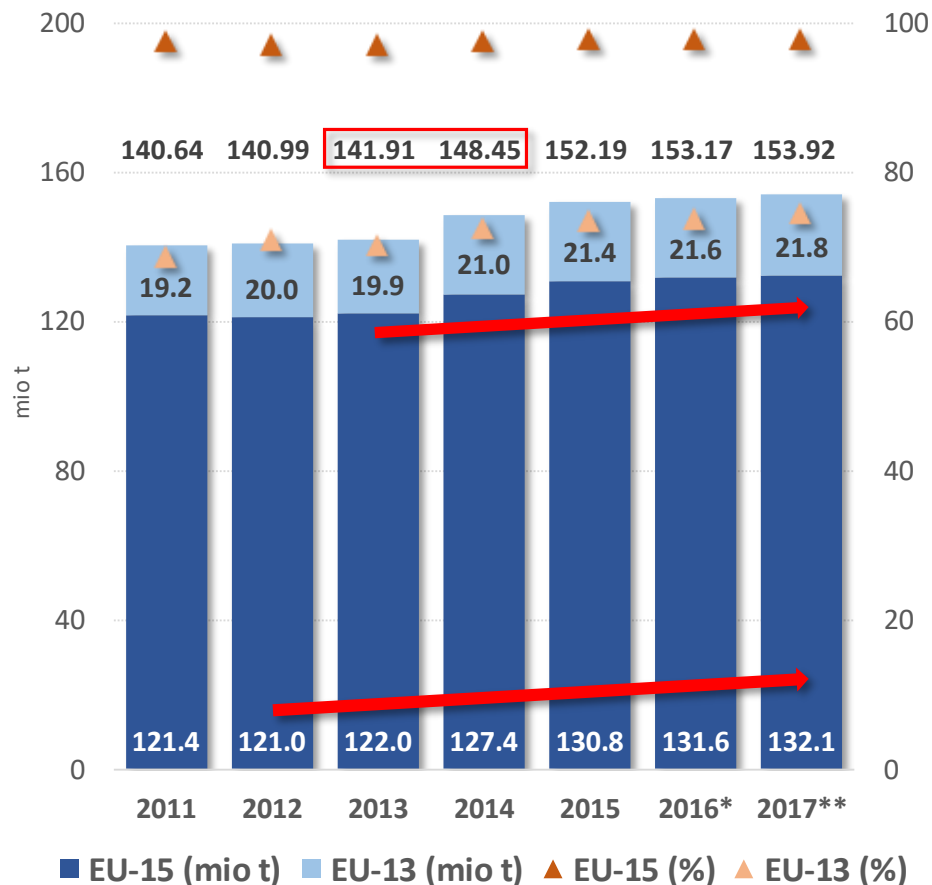
	Qty in Tonnes		
	2 015	2 016	
EU-28	460 176	523 748	↑ + 14%
New Zealand	209 606	230 513	↑ + 10%
United States	224 286	188 233	↓ - 16%
Australia	109 814	108 172	↓ - 1%
Belarus	97 861	118 204	↑ + 21% up to Jul
Egypt	46 167	43 829	↓ - 5% up to May
Switzerland	40 817	40 761	↓ - 0%
Iran	29 887	30 001	↑ + 0%
Argentina	26 980	31 451	↑ + 17%
Turkey	24 884	25 435	↑ + 2% up to Jul

☞ tejzsírkereslet növekedéséből az EU tudott profitálni

Tejhasznú tehenek állományának alakulása az EU-ban

Felvásárolt tej mennyiségének alakulása az EU-ban

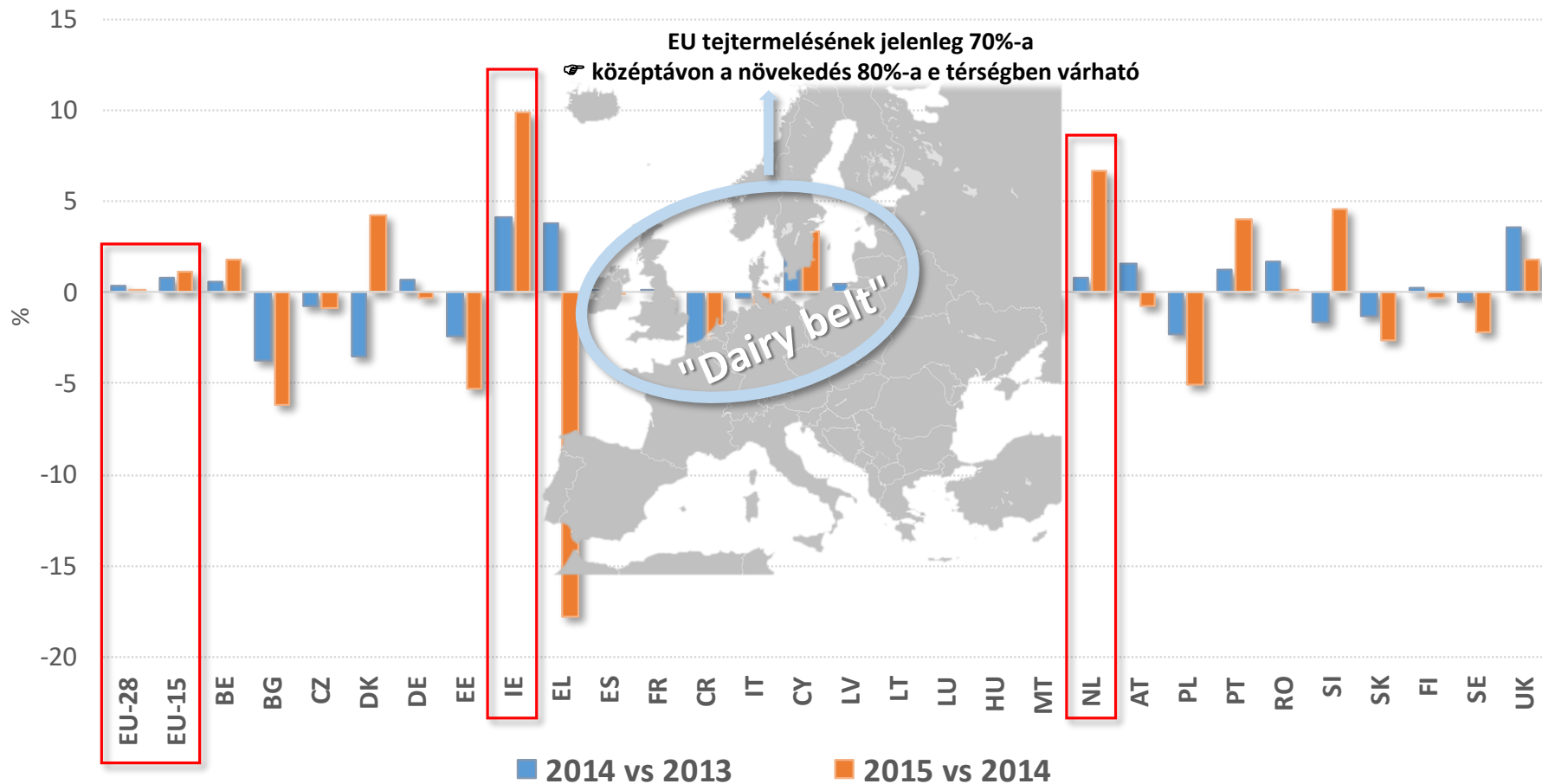

- EU-13: válsághelyzettől független strukturális átalakulás
☞ koncentráció és a hatékonyság gyors ütemű javulása

Forrás: EU Bizottság

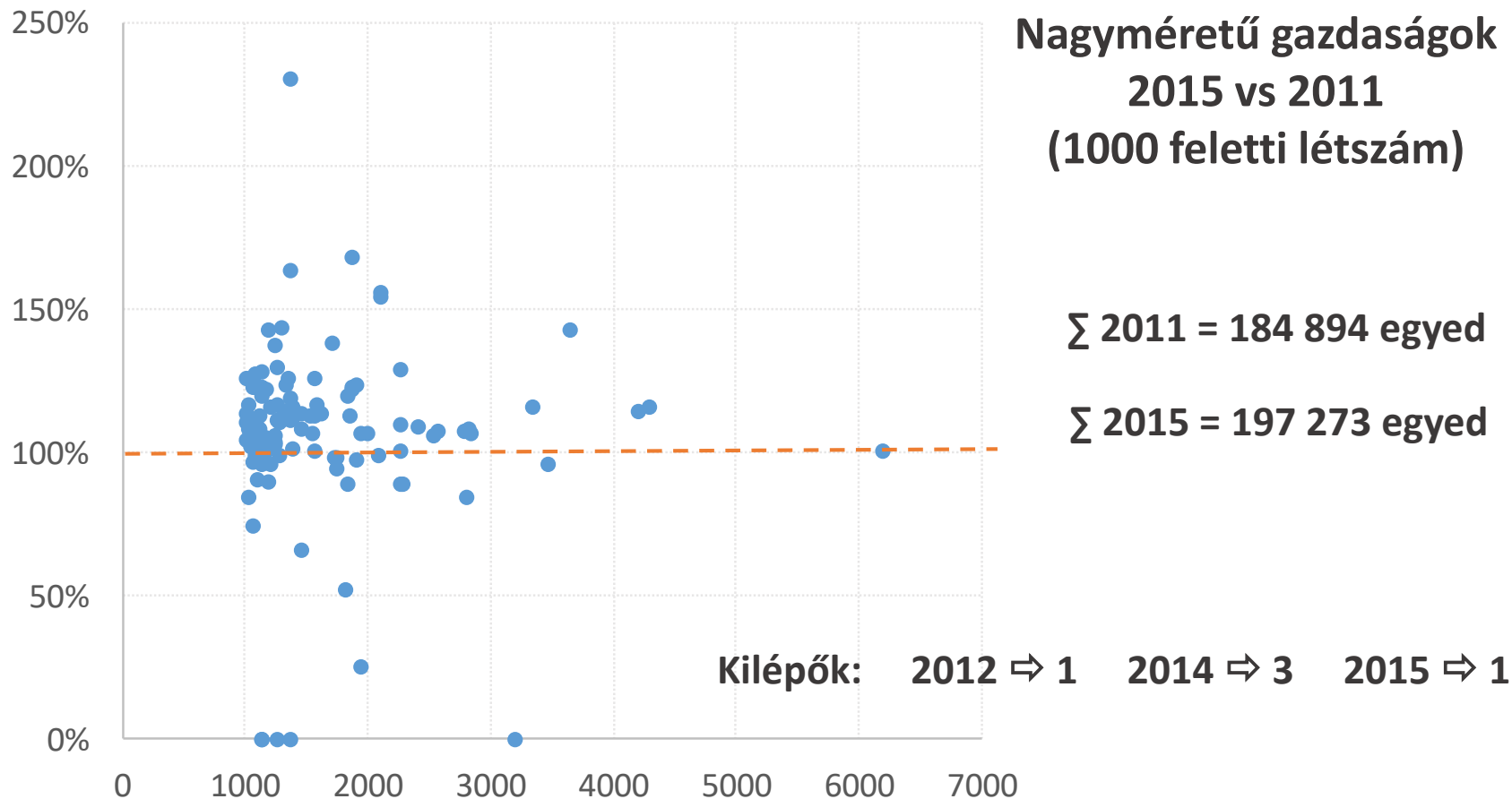
* Becslés. ** Előrejelzés.

Tejelő tehenek állományának változása az EU tagországaiban

Forrás: EU Bizottság

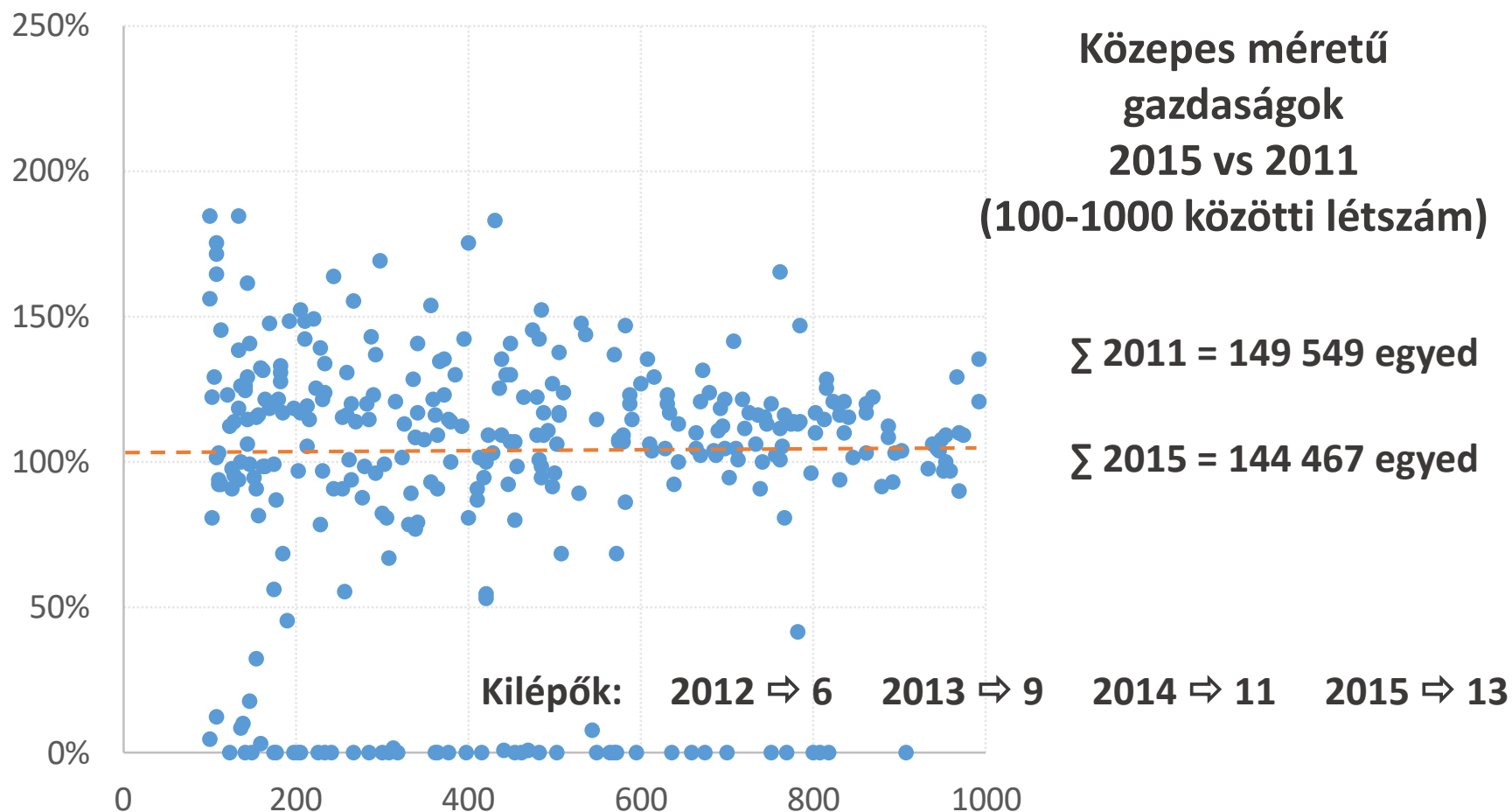
Állományszerkezeti változások Magyarországon az egyes tejtermelő gazdaságok szintjén (1)

* Nőivarú szaporulattal együtt.

Forrás: NÉBIH adatok alapján

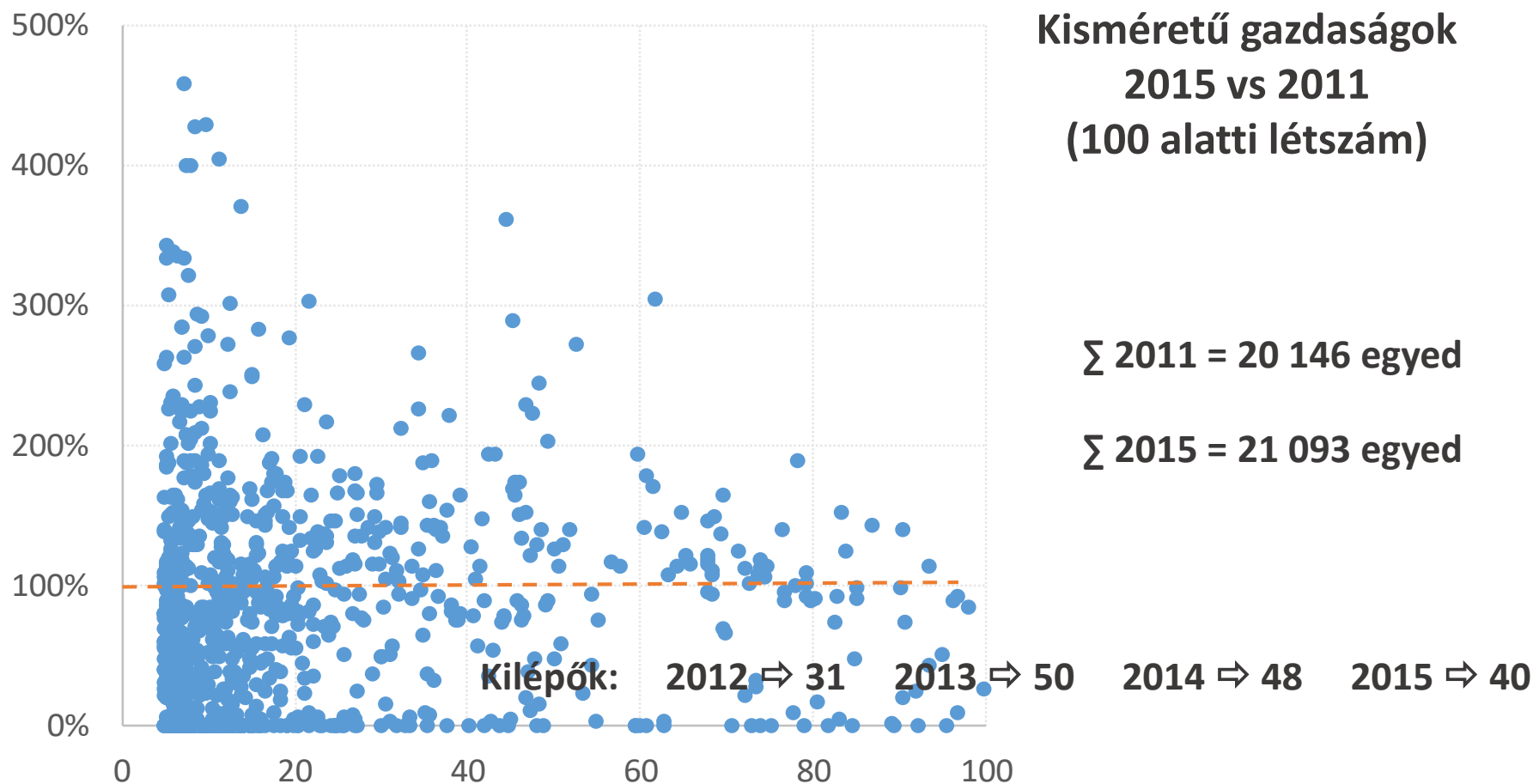
Állományszerkezeti változások Magyarországon az egyes tejtermelő gazdaságok szintjén (2)

* Nőivarú szaporulattal együtt.

Forrás: NÉBIH adatok alapján

Állományszerkezeti változások Magyarországon az egyes tejtermelő gazdaságok szintjén (3)

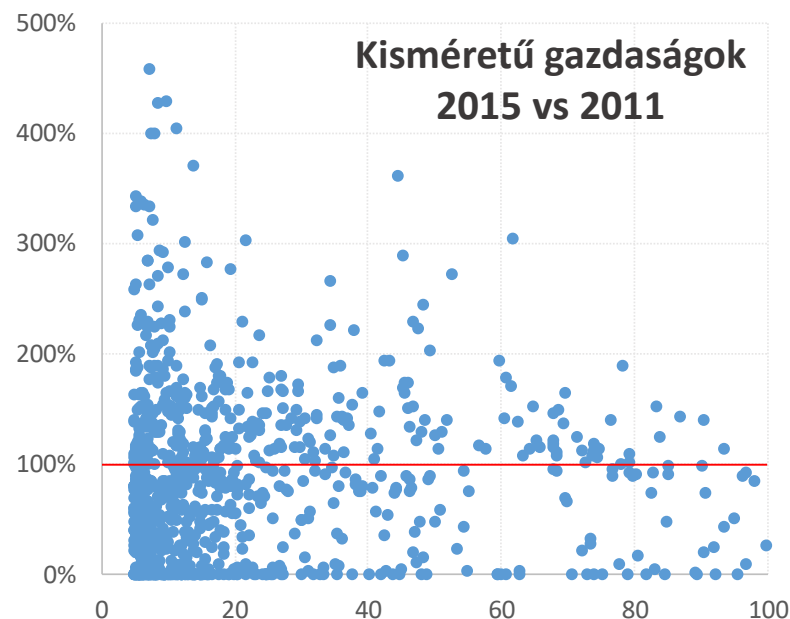
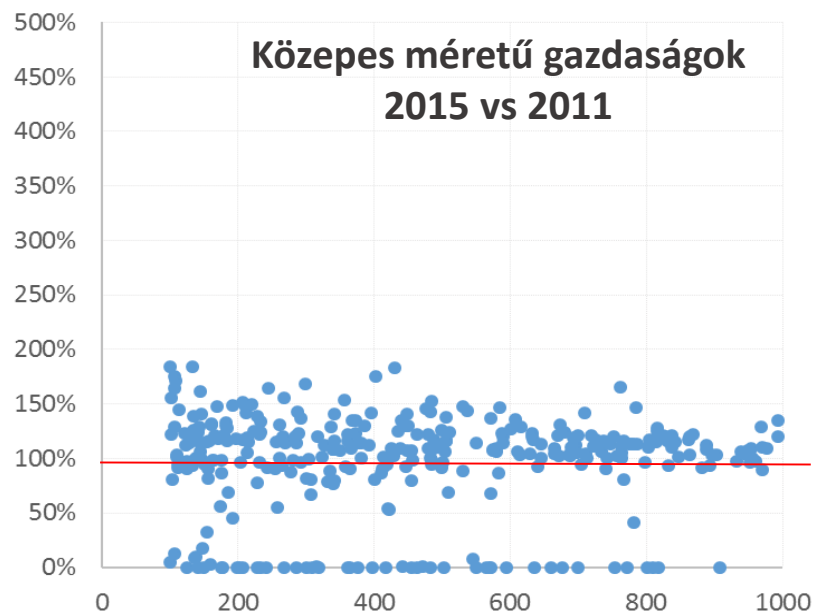
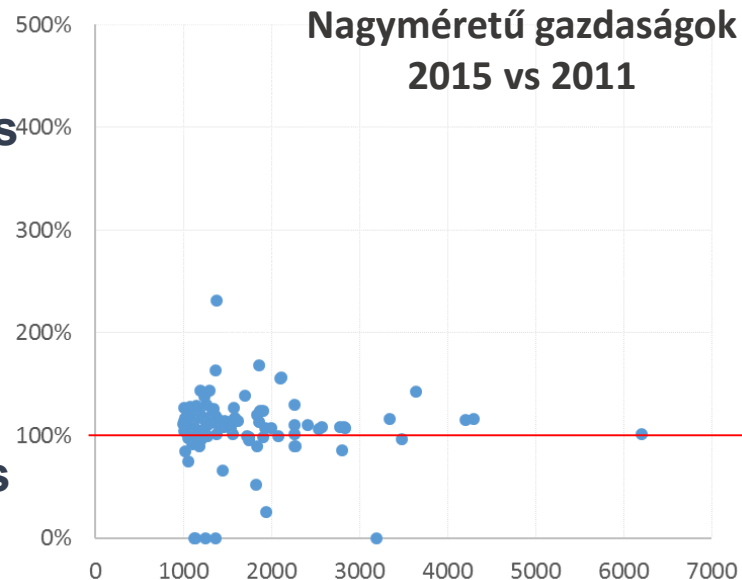

Forrás: NÉBIH adatok alapján

* Nőivarú szaporulattal együtt.

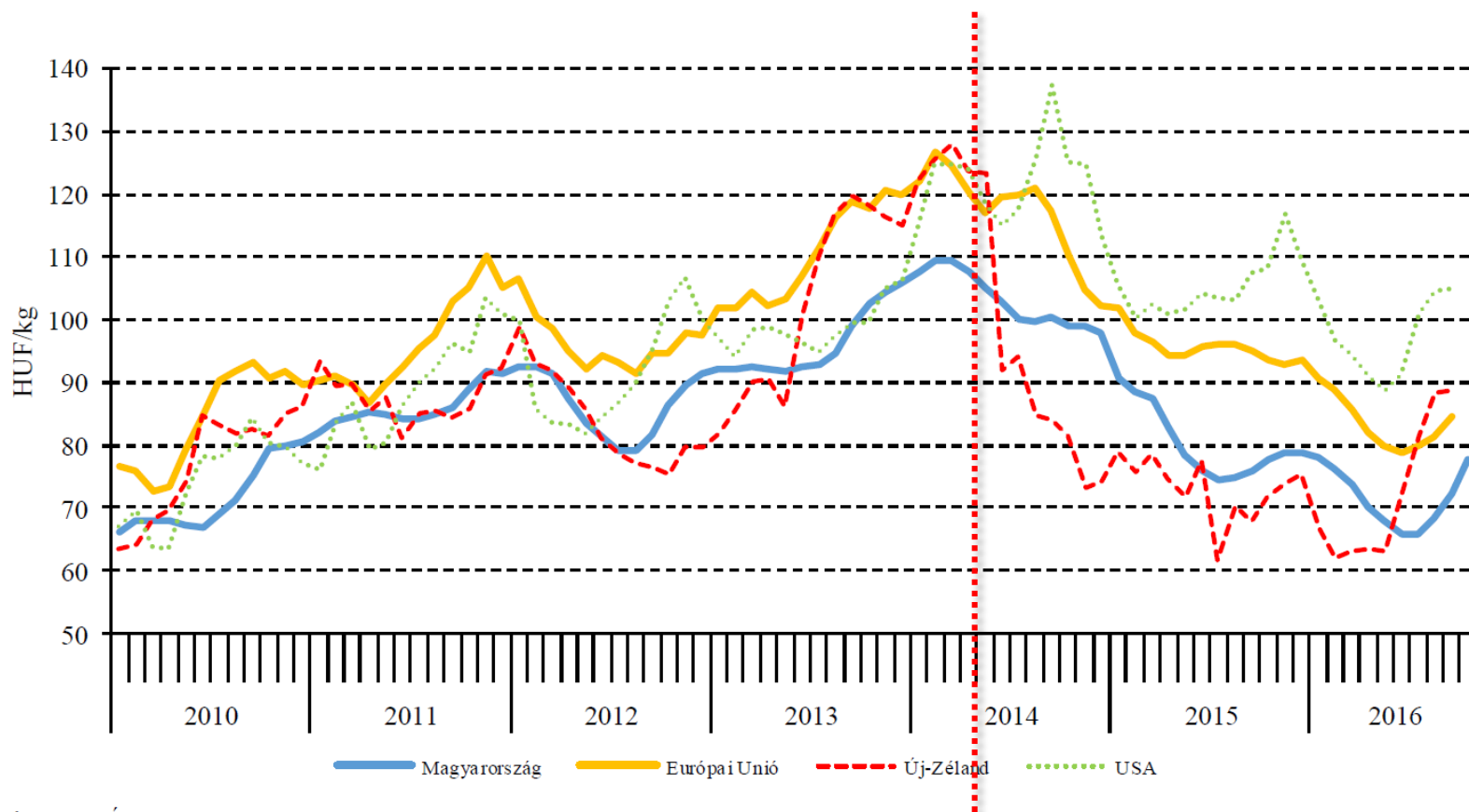
Állományszerkezeti változások

- ☞ gyenge összefüggés a változás iránya és az üzemméret között
- ☞ tejpiaci válsághelyzet nem indukált szignifikáns strukturális változásokat, szelekció és koncentráció természetes folyamata zajlik
- ☞ Ugyanakkor egyértelmű, hogy a közepes méretű gazdaságok a legérzékenyebbek

Forrás: NÉBIH adatok alapján

Tej felvásárlási ára

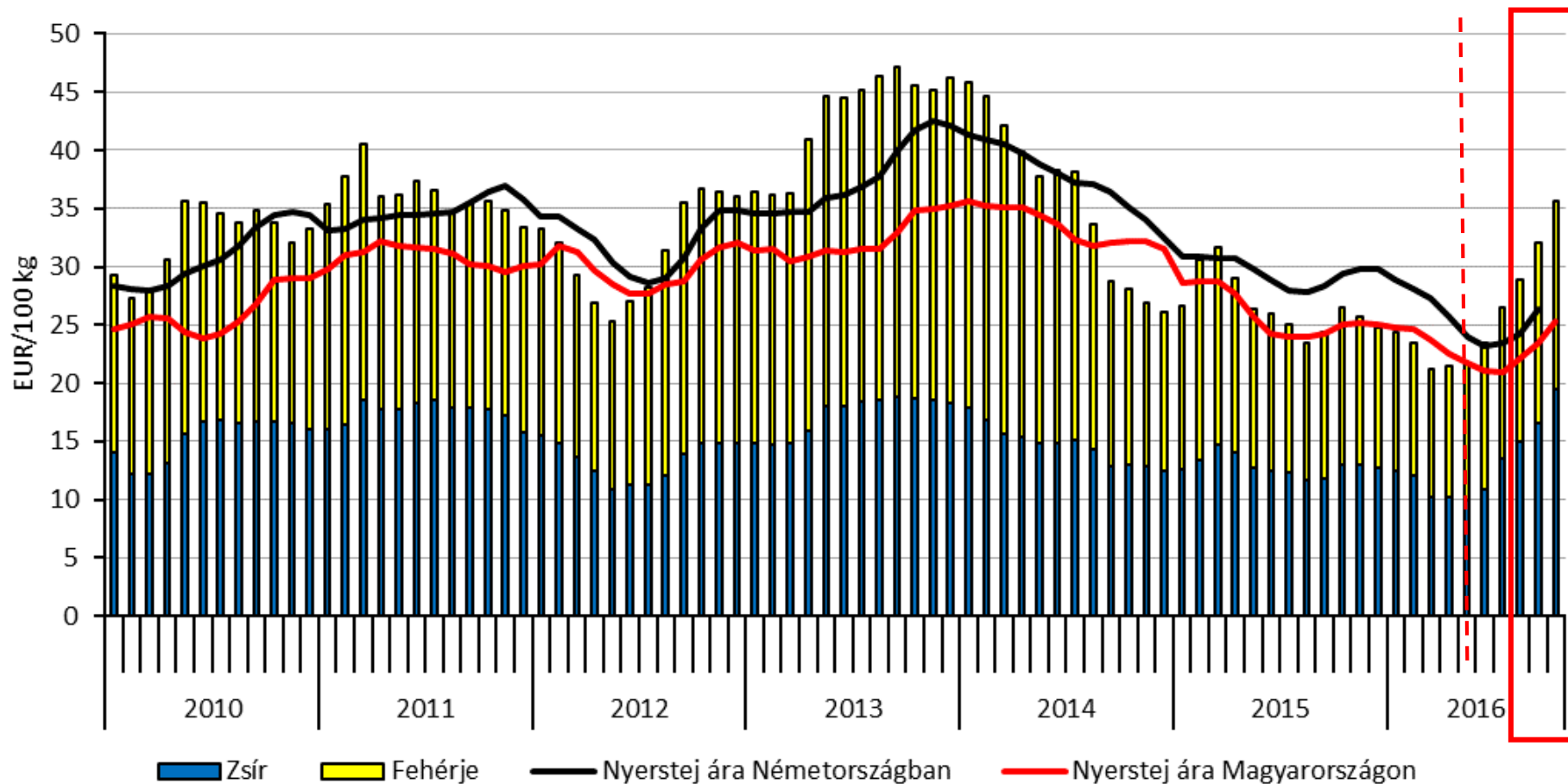

Forrás: AKI PÁIR, LTO, USDA

- **Tejkvóta kivezetése**

☞ **A felvásárlási árakra azonnali a világpiaci árra hosszabb távon is nyomást gyakorol**

A nyerstej havi alapanyagértéke és ára Németországban, a nyerstej ára Magyarországon

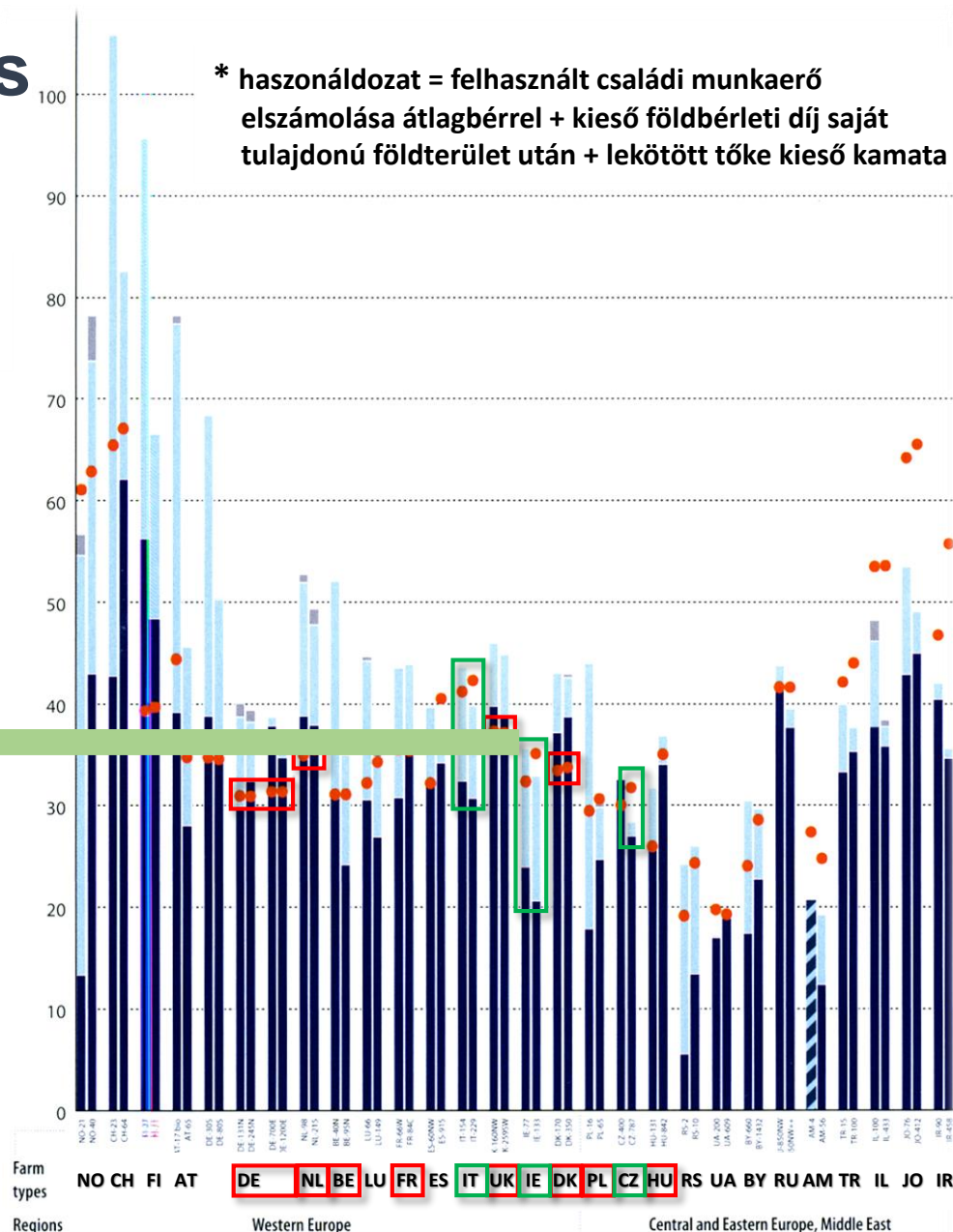
Forrás: ife, BLE-BMELV, Európai Bizottság, AKI PÁIR

Tejtermelés költsége vs tej ára (2015)

■ *termelési költség* ■ *haszonáldozat **
■ *kvótaköltség* ● *tej felvásárlási ára*

Támogatások nélkül!

IE talán az egyetlen EU-
tagország, ahol a tejelő tehenek
állományának növekedése
valószínűsíthető

Forrás: IFCN (2016)

Tejelő tehenek támogatása (2015)

	Fajlagos összeg	Megjegyzés
HU	~ 354 EUR/egyed*	69,0 <u>mio EUR</u> → 65,07 <u>mio EUR</u> (2020)
DE	-	-
NL **		2% (15,6 <u>mio EUR</u>) extenzíven legeltetett kérődzőkre
FR	~ 36 EUR/egyed – síkvidék ~ 74 EUR/egyed – hegyvidék & PIÉ	→ max. 40 egyedre (új belépők: 46 EUR/egyed) → max. 30 egyedre (új belépők: 89 EUR/egyed)
IT	~ 56 EUR/tehén ~ 40 EUR/tehén – hegyvidék ~ 20 EUR/bivaly	→ 75,1 <u>mio EUR</u> → 9,9 <u>mio EUR</u> → 4,1 <u>mio EUR</u>
AT**	~ 62 EUR/egyed	min. 60 nap alpesi legelőn 24 hónapos kor felett ☞ 100% 5 14,5 <u>mio EUR</u> az 6-24 hónapos korban ☞ 60% összes kérődzőre 6 hónapos korig ☞ 40%
PL **	~ 69 EUR/egyed*	3-30 egyedre, 24 hónapos kortól
CZ	~ 126 EUR/egyed*	50,4 <u>mio EUR</u>
SK	~ 243 EUR/egyed*	33,0 <u>mio EUR</u>
RO	~ 250-325 EUR/egyed***	75,0 <u>mio EUR</u> (2015) + nemzeti támogatás 10-250 egyedre

* 2015. évre becsült összeg.

** Termelési kvótát túllépő tagország.

*** Kisebb összeg = 2015; nagyobb összeg = 2020.

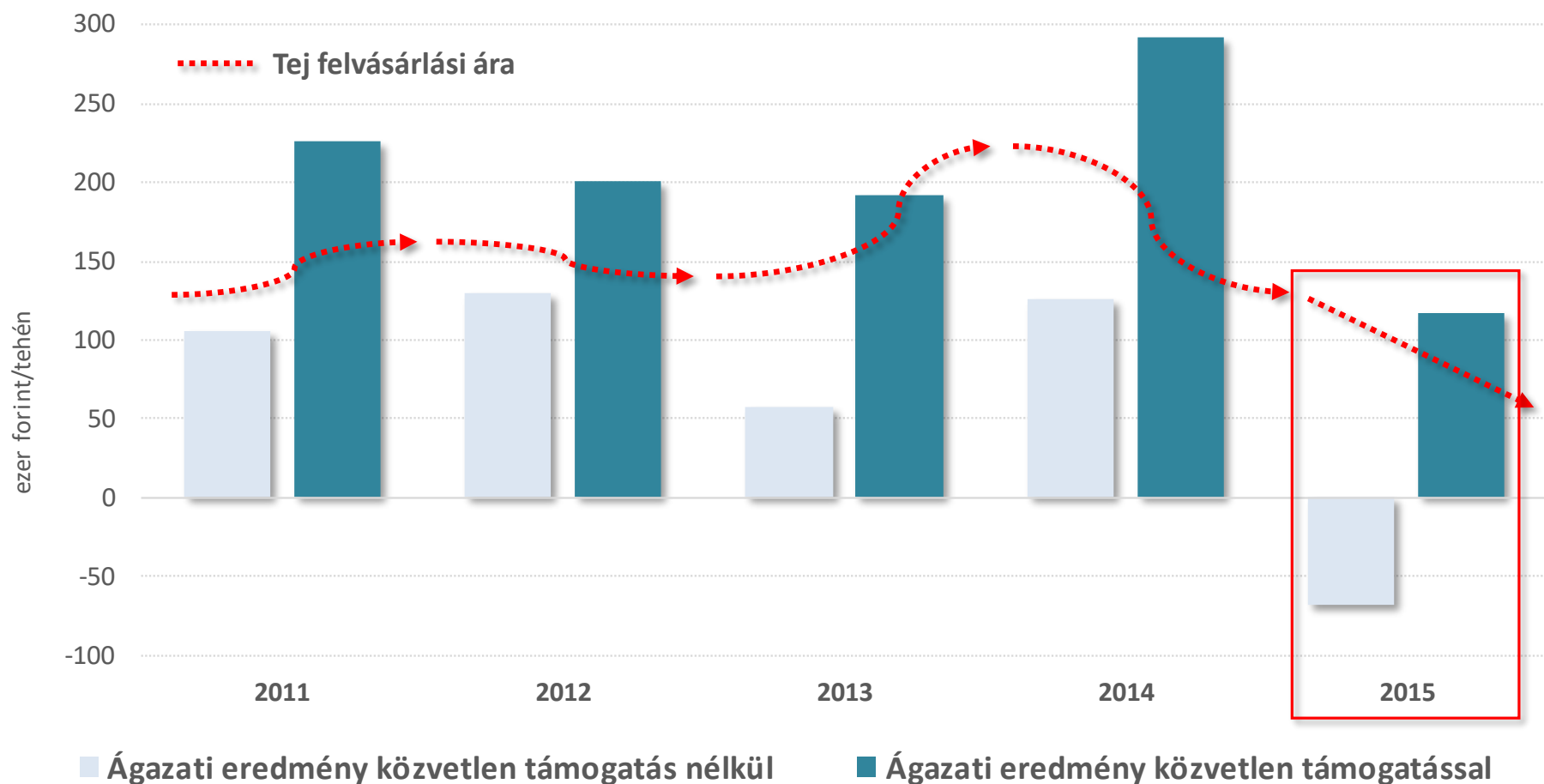
Forrás: AKI Agrárpolitikai Kutatások Osztályán készült összeállítás

Tejtermelés ágazati eredményének alakulása Magyarországon (2015)

Tevékenységi irány		Adózás előtti eredmény (AEE) (eFt/üzem)	Vesztesé- gesek aránya	AEE közvetlen támogatá- sok nélkül (eFt/üzem)	Vesztesé- gesek aránya
Egyéni	Szamosodott tejtermelés	4 450,80	6%	1 201,11	37%
	Vegyes gazdaságok	1 357,75	24%	393,36	50%
Társas	Szamosodott tejtermelés	58 434,33	7%	-93 826,07	81%
	Vegyes gazdaságok	79 508,93	20%	-65 739,59	78%

Forrás: AKI tesztüzemi adatok alapján

Tejtermelés ágazati eredményének alakulása Magyarországon (200+ tehenészetek)

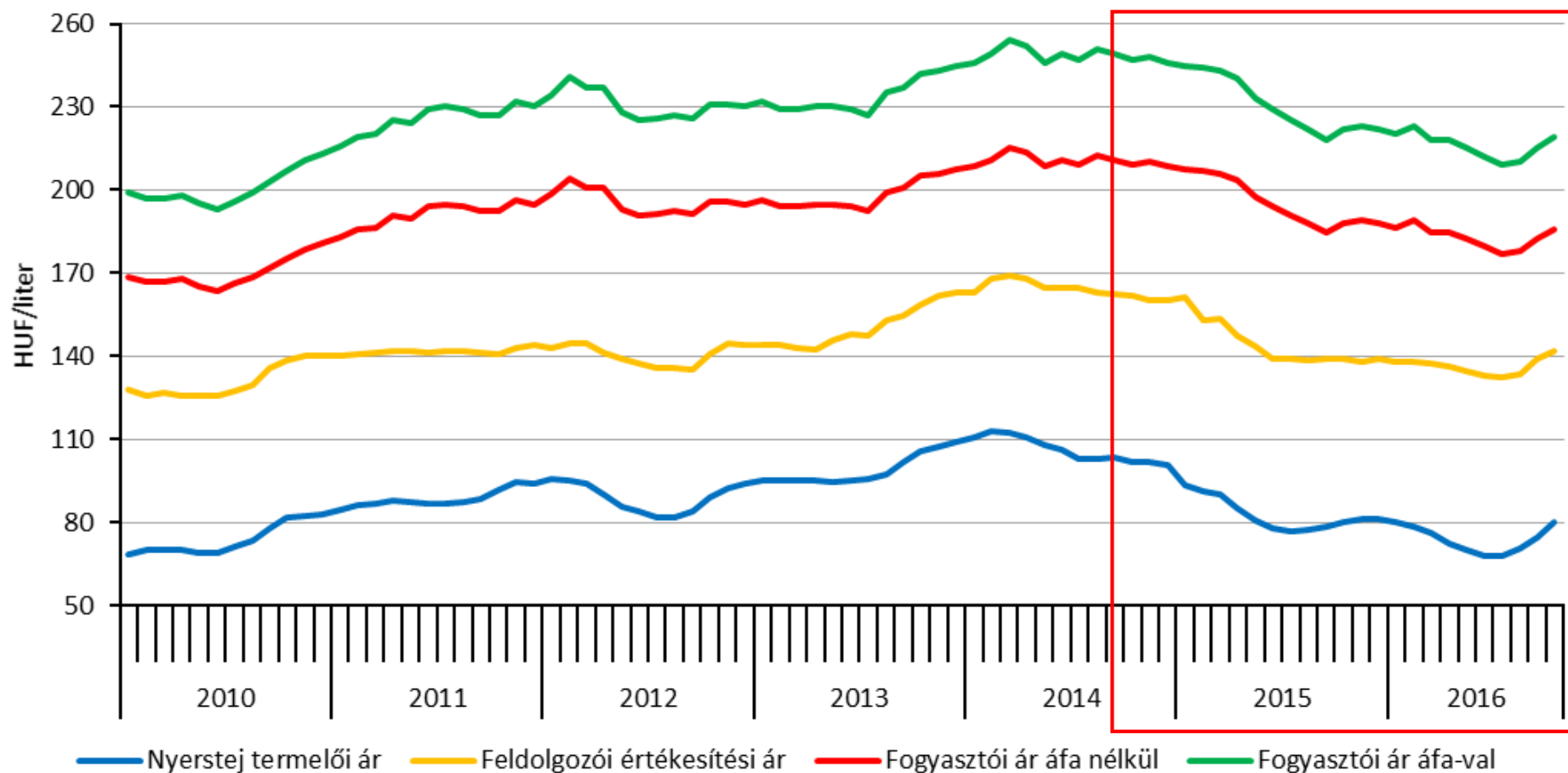

Forrás: AKI tesztüzemi adatok alapján

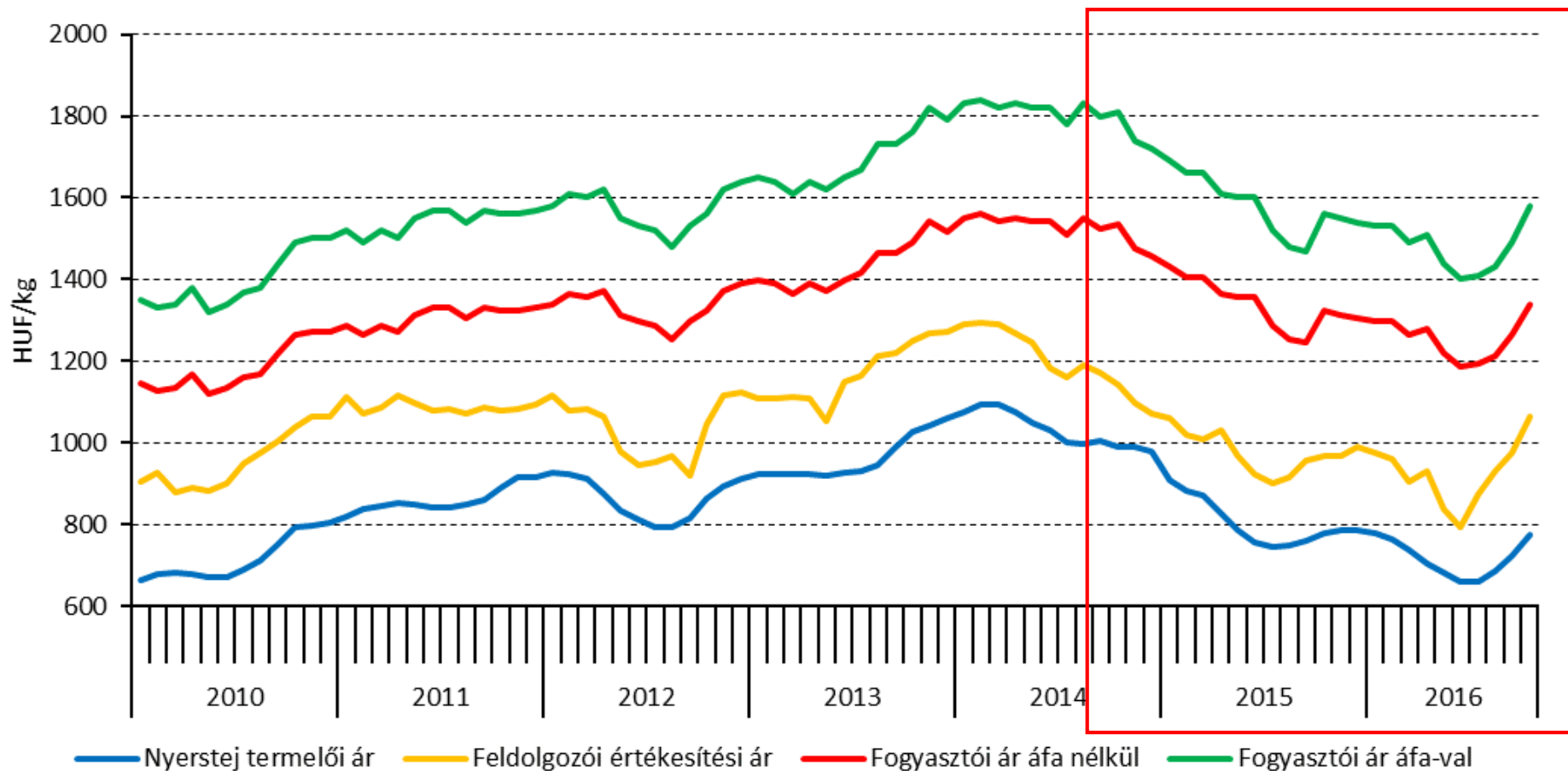
Tejfeldolgozás Magyarországon

- AKI kutatás (2014-2016) eredményei KSH, Eurostat, NAV adatok és személyes mélyinterjúk alapján:
 - Az egyik legkevésbé jövedelmező élelmiszeripari szakágazat, exportképessége gyenge;
 - Nemzetközi összehasonlításban munkatermelékenysége alacsony, alacsony színvonalú technológia, magas költségszintek;
 - Magyarországon nem jellemző a szövetkezeti tulajdon, szoros integráció;
 - Az alapanyagbeszerzés kritikus pont (ár, minőség, mennyiség);
 - Innovációs készség gyenge, újdonságok esetében nagy importnyomás.
- AKI kapacitásfelmérés (2016): a tejfeldolgozás adatai nem értékelhetők az adathibák miatt.
- Több ismeretre lenne szükség a tejiparról a megfelelő beavatkozási döntésekhez!

A folyadéktej fázisára Magyarországon

A trappista sajt fázisára Magyarországon

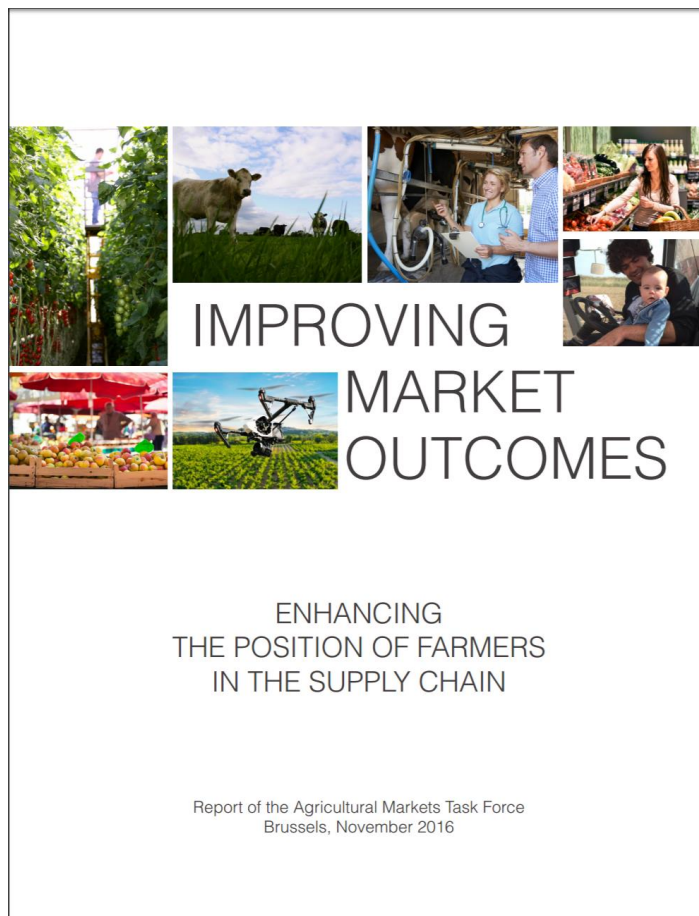
AMTF – 12 fő tanácsadó testület 1 éves mandátummal (2016)

H. Giesen A.L. Paumier D. Dobbin A. Babuchowski I. Samir **Phil Hogan** C. Veerman E.V. Cabrero A. Juhász T. Iwarson L. Fresco
DE - sertés FR - gabona IE – tej PL – ex-FM SK – Kamara EU Agrárbiztos NL – ex-FM ES-FM HU-AKI SE- Tőzsde NL-WUR

Feladat: konkrét jogszabályi és támogatáspolitikai javaslatok

http://ec.europa.eu/agriculture/agri-markets-task-force/index_en.htm

Mivel foglalkoztunk?

Piaci
átláthatóság

Kockázatkezelés:
piaci és állami

Szerződéses
kapcsolatok

Tisztességtelen
forgalmazói
magatartás
(TFM)

Együttműködés
és versenyjog

Finanszírozási
lehetőségek

KAP jövője

Mi a prioritás?

Tisztességtelen Forgalmazói Magatartás (Unfair trading practices)

- Önkéntes kezdeményezések részben bizonyultak csak hatásosnak (Supply Chain Initiative facilitated by the High-Level Forum on the Better Functioning of the Food Supply Chain).
- De nem oldotta meg 'félelelm faktort', különösen a panasztétel és a változás kikényszerítés terén.
- Megoldás egy uniós keretszabályozás – am a legfontosabb negatív gyakorlatokat tiltja és a végrehajtás elveit határozza meg a tagállami joggyakorlatok felhasználásával.

Slovak Presidency of the Council
of the European Union

Strengthening of the farmers' position in the food supply chain

The food supply chain connects three important sectors of the economy: agriculture, food industry and trade. It ensures the availability of the required products for its stable and self-sufficient individual markets.

In recent years, significant structural changes in the field of retail also affect the food supply chain.

Primary agricultural production is constrained by the importance of materials for landscape architecture and its functioning in other tasks. Incomparable exposure of farm position of farmers in production, the expansion of competitors suppressing the position of the establishment. In spite of the changes towards the establishment of the prerequisite competition,

54

Európai Parlament
2014-2019

Plenárisülés-dokumentum

AB-0173/2016

4.5.2016

JELENTÉS

a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról az élelmiszer-ellátási láncban (2015/2065(INI))

Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság

Előadó: Edward Czesak

A vélemény előadója (*):
Mairéad McGuinness, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság

(*) Társbizottsági eljárás – az eljárási szabályzat 54. cikke

RR51094428HU.doc

PE560.916v04-00

HU

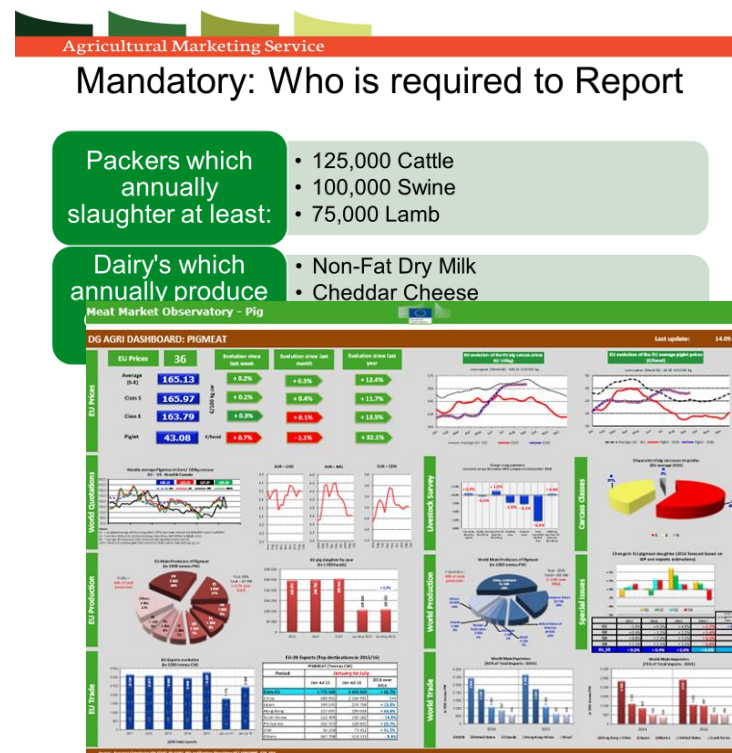
Egyesülve a sokféleségben

HU

És ami minden változás alapja!

Piaci átláthatóság

- Az EU javítsa a gyűjtött adatok minőségét
- A termelői árak mellett a feldolgozói és a kereskedelmi árak is
- Az élelmiszerek árában az egyes szakaszok részese
- Az tagállamok közötti adat és információcsere javítása
- A közigazgatási célra gyűjtött adatok felhasználásának javítása

Legfontosabb üzenetek

- Van szerkezeti változás – uniós szinten növekedés – koncentrálódás
- Itthon válság közepes üzemeket veszélyeztette
- Támogatással még mindig jövedelmező termelés
- További szakaszok nagy árrések - negatív önkép
- EU szabályozás - Tisztességtelen forgalmazói magatartás
- Hazai kérdés – piaci átláthatóság javítása

Köszönöm a figyelmet!